

Behandeling met Methotrexaat bij een buitenbaarmoederlijke zwangerschap

Uw behandelend gynaecoloog heeft met u besproken dat u behandeld wordt met Methotrexaat. De reden hiervan is een buitenbaarmoederlijke zwangerschap.

Behandeling van een buitenbaarmoederlijke zwangerschap

Bij een buitenbaarmoederlijke zwangerschap (Extra Uterine Graviditeit) heeft de innesteling buiten de baarmoeder plaats gevonden, bijvoorbeeld in de eileider. De verschijnselen kunnen zijn: verschijnselen van een zwangerschap en later pijnklachten in de onderbuik of schouder en bloedverlies. Bij een 'EUG' is sprake van een niet goed aangelegde zwangerschap. Om te voorkomen dat deze cellen verder gaan groeien, wordt u met cytostatica behandeld.

Wat zijn cytostatica?

Dit zijn medicijnen die de celdeling remmen. Sneldelende cellen zijn bijvoorbeeld kankercellen, slijmvliescellen, of zwangerschapsweefsel. Er bestaan verschillende soorten cytostatica die voor verschillende vormen van kanker of andere ziektebeelden worden gebruikt. U krijgt het middel Methotrexaat (MTX).

Hoe verloopt de behandeling met Methotrexaat cytostatica?

Een verpleegkundige dient Methotrexaat toe via een injectie in uw bilspier. U krijgt de injectie éénmalig of vier keer op hetzelfde tijdstip op de dagen 0, 2, 4 en 6. Op de dagen 1, 3, 5 en 7 moet u een tablet Folinezuur innemen. Dit geheel van injectie(s) en tabletten heet een kuur. Hoeveel kuren u krijgt is afhankelijk van een bepaald hormoon (β HCG) in uw bloed. Het laboratorium controleert wekelijks de aanwezigheid en hoeveelheid van dit hormoon in uw bloed. Daaraan is te zien of de kuur bij u aanslaat.

Cytostatica zijn schadelijk voor mensen. Ze zijn immers bedoeld om de celgroei te remmen, maar ze tasten ook gezonde cellen aan. Verpleegkundigen die veelvuldig met cytostatica te maken hebben, dragen daarom als het nodig is beschermende hulpmiddelen, zoals een schort, handschoenen en een mond-neus-masker.

U krijgt de kuur/kuren telkens op afdeling:

- Gelre Apeldoorn: afdeling B6, route 114
- Gelre Zutphen: afdeling Gynaecologie & Verloskunde, route 3.1

Bijwerkingen

Cytostatica hebben niet alleen invloed op het zwangerschapsweefsel, maar ook op gezonde cellen. Als gevolg daarvan kunnen er bijwerkingen ontstaan, die gelukkig ook weer verdwijnen. Sommige mensen hebben meer last van bijwerkingen dan anderen. De ernst van de bijwerkingen heeft niets te maken met het resultaat van de behandeling. Als u veel hinder heeft van de bijwerkingen, mag u daaruit niet op voorhand opmaken dat de behandeling een goed effect heeft. Of omgekeerd: merkt u er weinig van, dan wil dat niet zeggen dat de medicijnen geen invloed hebben. Veel voorkomende bijwerkingen zijn:

Moeheid

U kunt zich wat sneller moe voelen. Probeer hieraan toe te geven en neem voldoende rust.

Misselijkheid, braken, slechte eetlust

Probeer, verdeeld over de dag, kleine hoeveelheden te eten. Heeft u geen eetlust? Eet dan iets waar veel voedingsstoffen in zitten, zoals ontbijtdranken, potje fruitbabyvoeding door yoghurt of vla, een roomijsje. Gebruik altijd voldoende vocht (1,5 - 2 liter). Bij misselijkheid kan de arts u een middel voorschrijven tegen misselijkheid. Ook cola drinken kan helpen.

Last van uw mond

Probeer dit te voorkomen door uw mond goed te verzorgen. Dit houdt in 4 x daags uw tanden poetsen met een zachte borstel en daarna uw mond spoelen met een zoutoplossing of chloorhexidine 0,12%. Gebruik thuis een afgestreken theelepel zout op een flinke beker lauw water. Bij veranderingen of problemen raden wij u aan contact op te nemen met de verpleegkundige of uw arts.

Invloed op de huid

Soms kan uw huid wat droog worden of verkleuren. Gebruik bij een droge huid extra bodylotion. Voorkom direct zonlicht.

Diarree

Sommige patiënten krijgen last van diarree. Als dit enkele dagen aanhoudt, moet u contact opnemen met het ziekenhuis.

Ogen

Sommige patiënten krijgen als gevolg van de kuur oogklachten, meestal een branderig gevoel. Uw behandelend arts kan hier iets tegen voorschrijven.

Invloed op menstruatie en seksualiteit

Cytostatica kunnen veranderingen teweegbrengen in het verloop van de menstruatie. Tijdens de kuur blijft geslachtsgemeenschap mogelijk. Het kan zijn dat u tijdens de behandeling minder of geen zin heeft om te vrijen.

Invloed op het beenmerg

In het beenmerg worden verschillende soorten bloedcellen gemaakt. Witte bloedcellen, bloedplaatjes en rode bloedcellen. Cytostatica kunnen de beenmergfunctie beïnvloeden waardoor er tijdelijk te weinig nieuwe bloedcellen worden gemaakt. Dit kan klachten veroorzaken.

- Witte bloedcellen beschermen tegen vormen van infecties. Bij een te lage waarde wordt de kans op infectie groter.
- Bloedplaatjes beïnvloeden de bloedstolling. Als er te weinig zijn, blijft een wondje langer bloeden. Er kunnen eerder blauwe plekken ontstaan.
- Rode bloedcellen zorgen ervoor dat de ingeademde zuurstof door het lichaam wordt vervoerd. Als er niet genoeg zijn kunt u last krijgen van moeheid of duizeligheid (bloedarmoede).

Voor u aan een volgende kuur gaat beginnen, wordt bij de controle van uw bloed onder meer gekeken of de bloedcellen nog in voldoende mate aanwezig zijn. Bij te lage waarden kan het zijn dat de kuur moet worden aangepast.

Leefregels tijdens de kuur

- **Drink** in ieder geval minstens 1,5 liter per dag.
- **Toilethygiëne**
Na het plassen moet u de wc goed doorspoelen omdat cytostatica ook via de urine worden uitgescheiden. De wc spoelt u twee keer door met gesloten deksel. Dit doet u tot en met de derde dag na de kuur. Verwijder eventueel gemorste druppels urine van de wc-bril.
- **Mondhygiëne**
  - 4x daags tandenpoetsen met zachte borstel
  - 4x daags spoelen met een zoutoplossing of chloorhexidine 0,12% ter vermindering van slijmvliesontstekingen.
- **Zon:** vermijdt blootstelling aan de zon.
- **Alcohol**
Vermijdt het gebruik van alcohol tijdens de behandeling.
- **Pijnmedicatie**
Vermijdt het gebruik van aspirine en pijnstillers zoals NSAID's (o.a. ibuprofen, voltaren), antibiotica en vitaminepreparaten met foliumzuur. De pijnstiller paracetamol is wel toegestaan.
- **Seks en zwangerschap**
Tijdens de kuur blijft geslachtsgemeenschap mogelijk. De eerste 3 maanden na de behandeling mag u niet zwanger worden. Gebruik daarom bij het vrijen een betrouwbaar voorbehoedmiddel tot 3 maanden na het toedienen van de MTX en het normaliseren van de serum HCG-waarden.

Ontslag

Wanneer u weer naar huis gaat na de eerste kuur, krijgt u van ons het volgende mee:

- een afspraakkaart met uw eerstvolgende afspraak bij de gynaecoloog;
- formulieren om bloed te laten prikken.

Vragen?

Zijn er bijzonderheden, of heeft u vragen? Neem dan gerust contact op met één van de verpleegkundigen van:

- Gelre Apeldoorn, afdeling B6, tel: 055 – 581 88 01
- Gelre Zutphen, afdeling Gynaecologie & Verloskunde, tel: 0575 – 592 890

Meer informatie

Kijk op: www.degynaecoloog.nl

